

اخوت و برادری در راه الله

خطبه اول

إِن الْحَمْدُ لِلَّهِ نَحْمَدُهُ وَنَسْتَعِينُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ وَنَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شُرُورِ أَنْفُسِنَا وَسَيِّئَاتِ أَعْمَالِنَا مِنْ يَهْدِهِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِ وَمَنْ يَضَلُّ فَلَا هَادِيَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ .

قَالَ تَعَالَى: أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَنْتَقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ﴾ (آل عمران: ۱۰۲)

﴿يَتَأْتِيهَا النَّاسُ أَنْتَقُوا رَبَّكُمْ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَجِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً وَأَتَقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا﴾ (النساء: ۱)

﴿يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَنْتَقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا﴾ (۷۰) ﴿يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا﴾ (۷۱) ﴿الأحزاب: (۷۰ - ۷۱)﴾
 أما بعد :

فإن أصدق الحديث كتاب الله وخير الهدي هدى محمد ﷺ وكل محدثة بدعة وكل بدعة ضلالة وكل ضلالة في النار.

دین مبین اسلام دینی است که با فطرت و سرشت بشری همخوانی دارد همان سرشتی که الله متعال خالق و آفریننده این بشر خاکی او را بر آن خلق نموده و خود نیز این دین را که برنامه زندگی اوست برای هدایتش فرو فرستاده است.

ابوهریره رضی الله عنه از رسول گرامی اسلام ﷺ در حدیثی که امام بخاری و امام مسلم بر صحت آن اتفاق دارند روایت می کند که ایشان فرمودند: کل مولود یولد علی الفطره فأبواه یهودانه أو ینصرانه أو یمجسانه.

ترجمه: هر نوزادی بر فطرت متولد می شود (اما) پس از آن پدر و مادرش او را (یا) نصرانی (مسیحی) و (یا) یهودی و (یا) مجوس (زرتشتی) می گردانند.

بر اساس همین فطرت انسان موجودی اجتماعی خلق شده است و به تنهایی زندگی کردن را نمی پسندد بلکه همیشه سعی در همکاری و تعاون و همراهی با سایر هموعان خود را دارد و به همین سبب دین مبین اسلام (که دین فطرت است) به این خواسته و نیاز انسان لبیک گفته و اکثر عبادات جمعی را مشروع دانسته است همانند نماز جماعت و نماز جمعه و نماز عید و استسقاء و حج و... آری دوستان این دین عظیم به این ندای فطرت انسان لبیک گفته و حتی در تشریح عبادتها نیز به آن توجه نموده است و اما برای اینکه انسان بتواند در مسیر صحیح عبودیت پروردگار قرار گیرد او را به همنشینی و دوستی با انسانهای صالح و نیکوکار و جوامعی سالم امر نموده است.

برادران عزیز دین اسلام به این قضیه اهتمام ویژه ای داده است تا جایی که از این موضوع به عنوان «أوثق عرى الإسلام» یعنی «محکمترین دستگیره ایمان» یاد کرده است. در حدیثی رسول الله

ﷺ فرمودند: اوثق عرى الإيمان الموالاة في الله والمعاداة في الله ووالح في الله والبغض في الله عز وجل» (رواه الطبرانی و صححه الألبانی).

ترجمه: محکمترین دستگیره ایمان (یک مسلمان) دوستی او بخاطر الله و دشمنی او بخاطر الله و محبت و کینه (دوست نداشتن) در راه الله بلند مرتبه و بزرگوار است.

این سخن رسول الله ﷺ به این معناست که ما مسلمانان موظفیم دوستی را برگزینیم که مومن و خدا شناس باشد و از دوستی و همشینی با انسانهای گمراه و کافر و فاسق دوری گزینیم و مگر برای مصلحت دعوت و هدایت آنها به سوی اسلام و ایمان.

الله متعال در سوره مبارکه مجادله می فرماید: ﴿لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ أُولَئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ وَأَيَّدَهُم بِرُوحٍ مِّنْهُ وَيَدْخُلُهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ أُولَئِكَ حِزْبُ اللَّهِ أَلَا إِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٢٢﴾﴾ (المجادلة: ٢٢)

ترجمه: قومی را نمی یابی که به الله و روز رستاخیز ایمان داشته باشند [و] کسانی را که با الله ورسولش مخالفت کرده اند - هر چند پدرانشان یا پسرانشان یا برادرانشان یا عشیره آنان باشند - دوست بدارند و الله در دل آنها ایمان را نوشته و آنها را با روحی از جانب خود تایید کرده است و آنان را به بهشتهایی که از زیر [درختان] آن جویهایی روان است در می آورد همیشه در آنجا جاودانند الله از ایشان خشنود و آنها از او خشنودند ایناند حزب الله و آگاه باشید که همانا (تنها) حزب الله است که رستگاراند.

و در آیه دیگری الله متعال ابراهیم خلیل الله را به عنوان الگو و نمونه برای ما معرفی می کند تا در دوستی و دوست یابی به وی اقتدا نماییم و از دوستی با دشمنان الله دوری گزینیم آنجا که می فرماید: ﴿قَدْ كَانَتْ لَكُمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ فِي إِبْرَاهِيمَ وَالَّذِينَ مَعَهُ إِذْ قَالُوا لِقَوْمِهِمْ إِنَّا بُرءُؤُا مِنْكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ كَفَرْنَا بِكُمْ وَبَدَا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاءُ أَبَدًا حَتَّى تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَحَدَهُ ۗ إِلَّا قَوْلَ إِبْرَاهِيمَ لِأَبِيهِ لَأَسْتَغْفِرَنَّ لَكَ وَمَا أَمْلِكُ لَكَ مِنَ اللَّهِ مِن شَيْءٍ ۗ إِنِّي خَشِيتُكَ وَلِئِكَ الْآيَاتُ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٤﴾﴾ (الممتحنة: ٤)

ترجمه: قطعاً برای شما در [پیروی از] ابراهیم و کسانی که با اویند سرمشقی نیکوست آنگاه که به قوم خود گفتند ما از شما و از آنچه به جای الله می پرستید بیزاریم به شما کفر می ورزیم و میان ما و شما دشمنی و کینه همیشگی پدیدار شده تا وقتی که فقط به الله ایمان آورید جز [در] سخن ابراهیم [که] به پدر خود [گفت] حتماً برای تو آمرزش خواهم خواست با آنکه در برابر الله اختیار چیزی را برای تو ندارم ای پروردگار ما بر تو اعتماد کردیم و به سوی تو باز گشتیم و فرجام به سوی توست (٤)

الله متعال در آیه دیگر یاران باوفای رسول الله ﷺ را چنین توصیف میکند:

﴿مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ﴾ (الفتح: ٢٩)

ترجمه: محمد ﷺ پیامبر الله است و کسانی که با اویند بر کافران سختگیر [و] با همدیگر مهربانند.

برادران نماز گزار با توجه به این نصوص (آیات واحادیث) بر تمامی ما واجب است که دوست و همنشین نیکو را بر گزینیم و از دوستی با انسانهای نادرست و بی ایمان دوری جویم. انسان عاقل همیشه از دوستی با نادانان و بدکاران پروا داشته و میداند که کردار سوء آنها در همنشیشان نیز تاثیر گذار خواهد بود. چنانچه شاعر می گوید:

همنشین تو به باید و تا تو را عقل و دین بیافزاید

قرآن کریم داستان زیبایی را برای ما به تصویر میکشد که در زمان رسول الله ﷺ به وقوع پیوست و در این داستان تاثیر دوست سوء و نادان بخوبی آشکار می گردد.

قَالَ تَعَالَى: ﴿ وَيَوْمَ يَعْصُ الظَّالِمُ عَلَى يَدَيْهِ يَقُولُ يَا لَيْتَنِي اتَّخَذْتُ مَعَ الرَّسُولِ سَيْلًا ﴿٢٧﴾ يَا لَيْتَنِي لَيْتَنِي لَمْ أَخَذْ فُلَانًا خَلِيلًا ﴿٢٨﴾ لَقَدْ أَضَلَّنِي عَنِ الذِّكْرِ بَعْدَ إِذْ جَاءَنِي وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِلْإِنْسَانِ خَذُولًا ﴿٢٩﴾ ﴿

الفرقان: (٢٧ - ٢٩)

ترجمه: و(روز قیامت) روزی است که ستمکار دستهای خود را می گزد [و] می گوید ای کاش با پیامبر راهی برمی گرفتم (٢٧) ای وای کاش فلانی را دوست [خود] نگرفته بودم (٢٨) او [بود که] مرا به گمراهی کشانید پس از آنکه قرآن به من رسیده بود و(حقیقت را دریافته بودم) شیطان همواره انسان را خوار میگرداند (٢٩)

و الله را به اسماء و صفات نیکش مسئلت می کنم که همواره به ما حق را بصورت حق بنمایاند تا از آن پیروی نموده و وباطل را بصورت باطل آشکار کند و تا از آن دوری کنیم. واز ما اشخاصی بسازد که هدایت شده و سبب هدایت دیگران گردیم. واز او جل و علا خواهانیم که دلهای ما را به نور علم و ایمان روشن گردانیده و وعلم ما را و بالی بر گردنمان نسازد. از او می خواهیم که اعمال ما را خالصانه جهت وجه کریم خود و رضایش قرار داده و از این امت نسلی بسازد که به احکام الله آگاه بوده و از حدود و قوانین او محافظت نموده و به اوامر الله پایدار باشند تا بتوانند هدایتگر بندگانش باشند.

أقول قولي هذا و أستغفر الله لي ولكم و فاستغفروه إنه هو الغفور الرحيم.

خطبه دوم

الحمد لله القائل : «الأخلاء يومئذ بعضهم لبعض عدو إلا المتقين» وأصلي وأسلم على رسوله الكريم الذي قال : «المرء على دين خليله و فلينظر أحدكم من يخالل» وعلى آله وصحبه أجمعين ومن تبعهم بإحسان الى يوم الدين . أما بعد :

هیچ شکی در این نیست که همنشینی با انسانهای نیکو کار و مفید آثار و پیامدهای بسیار ارزشمندی را برای خود فرد و حتی برای جامعه در پی خواهد داشت زیرا با مجالست و همنشینی با نیکوکاران افراد جامعه از یکدیگر تاثیر مثبت پذیرفته و در پی آن جامعه به نیکی و نیکوکاری روی خواهد آورد و جامعه ای که به خیر و نیکی و تقوی روی آورد برکات الهی بر آن سرازیر خواهد شد همانگونه که الله متعال در این باره می فرماید:

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْقُرَىٰ ءَامَنُوا وَاتَّقَوْا لَفَتَحْنَا عَلَيْهِم بَرَكَاتٍ مِّنَ السَّمَاءِ
وَالْأَرْضِ ﴾ (الأعراف: ۹۶)

ترجمه: و اگر مردم شهرها ایمان آورده و به تقوا گراییده بودند قطعا بر کاتی از آسمان و زمین
برایشان می گشودیم.

همچنین اهل بهشت برین الهی همگی آنها از همنشینان نیک و انسانهای صالح و نیکو کار می باشند
آنهایی که در دنیا راه خیر و نیکی را در پیش گرفته و با صالحان و نیکوکاران مجالست و همنشینی
نمودند.

الله متعال در این باره می فرماید: ﴿ إِنَّ الدِّينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَانَتْ لَهُمْ جَنَّاتُ الْفِرْدَوْسِ نُزُلًا ﴿۱۰۷﴾
(الکهف: ۱۰۷)

ترجمه: بی گمان کسانی که ایمان آورده و کارهای شایسته کرده اند باغهای فردوس جایگاه
پذیرایی آنان است.

گذشتگان نیک ما سلف صالح این امت به خوبی این مهم را درک نموده و همانگونه که رسول
الله _ علیه الصلاه والسلام _ آنها را تربیت نموده بود بر اهمیت همنشینی با انسانهای صالح و نیک
تاکید کرده و همواره بر آن مواظبت می نمودند.

«امام بخاری در کتاب صحیح خویش ذکر نموده اند که:

«أخى النبي صلى الله عليه وسلم بين سلمان وأبي الدرداء فزار سلمان أبا الدرداء فرأى أم الدرداء
متبذلة فقال ما شأنك قالت أخوك أبو الدرداء ليس له حاجة في الدنيا فجاء أبو الدرداء فصنع له
طعاما فقال له كل فأني صائم قال ما أنا بأكل حتى تأكل فلما كان الليل ذهب أبو الدرداء يقوم فقال
له نم فنام ثم ذهب يقوم فقال له نم فلما كان من آخر الليل قال سلمان قم الآن فصليا جميعا فقال
له سلمان إن لربك عليك حقا وإن لنفسك عليك حقا ولأهلك عليك حقا فأعط كل ذي حق حقه
فأتى النبي صلى الله عليه وسلم فذكر ذلك له فقال النبي صلى الله عليه وسلم صدق سلمان».

پیامبر اسلام بین سلمان فارسی و ابی الدرداء (پیمان) اخوت و برادری برقرار نمودند و (روزی از
روزها) سلمان به زیارت ابوالدرداء رفتند و ام درداء (همسر ابوالدرداء) را دیدند که لباسی بسیار
کهنه پوشیده بود و پس به او گفت: چرا اینگونه لباس پوشیده ای؟ (ام درداء در جواب سلمان)
فرمود: برادرت ابوالدرداء هیچ میل و حاجتی به دنیا (و مال و لذت دنیا) ندارد و پس (از آن)
ابوالدرداء آمد و غذایی را برای سلمان تهیه نموده و به وی گفت (بفرما) بخور زیرا من روزه هستم و
(سلمان به ابوالدرداء) گفت: (هرگز) نمی خورم تا اینکه تو نیز (با من) بخوری و هنگامی که شب
شد و ابوالدرداء برای خواندن نماز شب میرفت به سلمان گفت که تو بخواب و سلمان نیز خوابید اما
ابوالدرداء راهی نماز خواندن شد و سلمان خطاب به وی گفت اینک بخواب و هنگامیکه به نهایت
شب نزدیک می شدند سلمان به ابوالدرداء گفت: اینک برخیز تا نماز بخوانیم و سپس هر دو با
هم نماز شب را بر پانموده و پس از آن سلمان به ابوالدرداء گفت: یقینا پروردگار تو و نفس (جسم
و جان تو) و اهل (و خانواده) تو و (همه اینها) بر گردن تو حق دارند پس حق هر صاحب حقی را
(به وجه احسن) ادا کن. پس از آن سلمان به نزد رسول الله علیه الصلاه والسلام آمده و واقعه را برای

وی باز گو نمودند و رسول الله علیه الصلاه والسلام فرمودند: سلمان راست گفته است.»
مومنان عزیز بنگرید چگونه صحابه و یاران پیامبر چگونه یکدیگر را به تقوی و نیکو کاری سفارش و تشویق مینمودند و چگونه حق رفاقت و دوستی را ادا می نمودند و آری اینگونه است آثار همنشینی با نیکو کاران.

برادران عزیز و همنشینان و دوستان بد و ناشایست همیشه سبب انحراف و بدبختی رفیق و همراه وی در دنیا و چه بسا در آخرت می باشند. بهترین دلیل و شاهد برای این مدعا داستان مرگ ابوطالب می باشد که در کتاب صحیح امام بخاری ذکر شده است. وقتی که ابوطالب در حال جان دادن و سکرات الموت بود رسول الله _ علیه الصلاه والسلام _ به نزد وی رفت و به او گفت: عمو جان بگو لا اله الا الله تا بتوانم با این کلمه در نزد الله تو را شفاعت کنم و از آتش رهایی یابی. اما دوستان شر و ناباب و ابوجهل و عبدالله ابن ابی امیه کنار سر وی نشسته بودند و در گوش وی زمزمه میکردند و میگفتند: آیا از دین و آیین عبدالمطلب روی گردان میشوی؟ تا اینکه ابوطالب با این حرف که او بر دین عبدالمطلب می باشد یعنی دین شرک و بت پرستی از این دنیا رفت.

آری دوستان گرامی این بود نمونه ای از تاثیر دوستان و همنشینان بد که از الله متعال خواهان و خواستاریم تمامی ما و خانواده ها و فرزندانمان را از دوستان ناباب و بی دین محفوظ بدارد و توفیق همراهی و همنشینی با صالحان و نیکو کاران را نصیب مان بگرداند تا در روز قیامت از رفاقت با آنها انگشت ندامت را به دهان نگیریم و از جمله زیانکاران نباشیم.

در نهایت یاد آور میشویم که تمامی ما مسئول فرزندان و زیردستان و خانواده خود هستیم و در روز قیامت در مورد یکایک آنها و همنشینان آنها بازخواست خواهیم شد پس هرگز در اهتمام به صلاح و شایستگی دوستان و همراهان فرزندان و زیردستان خود کوتاهی نکنیم.

عباد الله! صلوا وسلموا علی من أمرتم بالصلاة والسلام علیه فی قوله سبحانه: ﴿إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا﴾ (الأحزاب: ۵۶)
اللهم فصل وسلم علی عبدك ورسولك محمد وعلی آله وأصحابه أجمعین و والتابعین لهم بإحسان إلى یوم الدین.

اللهم ارض عن الصحابة الأخیار و آل البيت الأبرار و اللهم إنا نشهدك حب نبيك و وأهل بيت نبيك و وأصحاب نبيك و ومن سار علی نهج نبيك صلى الله علیه وآله وسلم.

اللهم وفقنا لما تحب وترضى و اللهم انصر الإسلام والمسلمین و ودمر أعداءك أعداء الدین.
اللهم اغفر لنا ولآبائنا وأمهاتنا وجميع المسلمین الأحياء منهم والمیتین و برحمتك یا أرحم الراحمین و اللهم أت نفوسنا تقوها وزكها أنت خیر من زكها و أنت ولیها ومولاها و ربنا أتنا فی الدنيا حسنة وفي الآخرة حسنة وفقنا عذاب النار.

عباد الله! إن الله يأمر بالعدل والإحسان وإیتاء ذی القربى و وينهى عن الفحشاء والمنكر والبغی و يعظكم لعلكم تذكرون.